

د سريزي پر ځای

پښتانه باید د دې حقیقت و منلو ته غاړه کښېږدي چې پښتو ژبي ته د غناء او بډایۍ پر لور لا اوږده مزولونه پاته دي. که داسې نه وای نو ولي به د شلمې عیسوي پېړۍ په پای کې لا زموږ خواخوږو مشرانو له پښتو سره د (خوار کې) لقب زیاتولای. په دې لقب کې پر عاطفي اړخ سربېره د محتاجۍ ضمني معنا هم نغښتې ده. گویا د پښتو ژبي د غناء له پاره د نور کار او زیار اړتیا سته.

د هري ژبي او په هغو کې د پښتو ژبي بډایۍ له پاره د تحقیق، تخلیق او ترجمې درې سره برخي لازمي دي. خو لکه د لاس په گوتو کې چې توپیر سته هره ژبه بیا د خپلو غوښتنو او اړتیاوو له مخې په دغو درو واړو برخو کې پر یوه یا بله برخه باندي زور اچوي. زه له پښتو ژبي سره د نسبتاً اوږدې بلدتیا او د هغې په گاونډ کې د نورو پرتو ژبو له مطالعې څخه دې نتیجې ته رسېدلی يم، چې د پښتو په پیاوړتیا کې باید د ترجمې کار ته زیاته پاملرنه وسي. دا ځکه د تحقیق او تخلیق هغه امکانات چې د نورو ژبو ویونکو ته میسر دي، له بده مرغه پښتانه یې نه لري، په تېره بیان وړځ چې څه د پاسه درې لسيزي یې په جگړو کې تېري سوي دي، دوه درې سربسته نسله یې له منظمو زده کړو څخه یې برخي پاته سوي دي، د نفوسو یوه دریمه یې پر نړۍ باندي سره پاشل سوي ده او دننه په هیواد کې یې د پوهي او فرهنگ مرکزونه له تاداوه نړول سوي دي. خو د چا خبره "ځونه که مي وسوه، دېوالونه یې پاڅه سوه". د نړۍ پر هیوادو باندي د افغانانو سره پاشني هغوی ته په نسبي توگه دا زمینه برابره کړې ده، چې د ترجمې له پاره یې د تحقیق او تخلیق په پرتله لاس تر یوه ځایه ورسېږي. پښتانه د نړۍ له ژونديو ژبو او ژونديو ادبیاتو سره تر یوې اندازې بلد سوي دي. د همدې استدلال تر اغېزې لاندي ما هر وخت او هر چا ته په پښتو ژبه باندي د نورو ژونديو ژبو د آثارو د ژباړلو سپارښتنه کړې ده.

د دغه حاضر کتاب ژباړونکی ډاکټر محمدصديق ظهير په دغه

موضوع یعنی د پښتو ژبې د بډایۍ په مسئله کې، زما سره په یوه نظر دئ او د نظر د همدې توافق نتیجه ده، چې نن د پښتو ژبې پر علمي زېرمه باندي د دې کتاب خوندوره اضافه زیاته سوه.

ښاغلی ډاکټر محمدصديق ظهير په مسلکي لحاظ انجنیر دئ او په جاپان کې یې د خپل تخصص په برخه کې دوکتورا بشپړه کړې ده خو له سیاست پوهني (پولیتیکل ساینس) سره د زلمیتوب له وخته اشنا او په دغه برخه کې د مطالعې څښتن دئ. ده په افغانستان کې د دیموکراسۍ تر لسیزې وړاندي او وروسته په پښتو ژبه قلم چلولی دئ او ډېری علمي، ادبي او سیاسي لیکنې یې د طلوع افغان په اخبار او کندهار مجله کې د څلورپښتمې لسیزې په گڼو کې خپرې سوي دي. په هیواد کې د دیموکراسۍ تر اعلان وړاندي سر کاري مطبوعاتو د امیر امان الله خان نوم د خپلواکۍ د گټونکي به توگه نه کینښ. په طلوع افغان کې دغه پدل د ښاغلي ظهير په یوه مقاله باندي مات سو، چې په هغې کې امیر امان الله خان د خپلواکۍ د اتل او گټونکي په توگه ستایل سوی و. دغه مقاله د هغه وخت په کندهاریو منورینو کې ډېره ښه استقبال سوه. ښاغلي ظهير د نړۍ د ادبي مشاهیرو ځیني مستقل آثار یې هم په پښتو ژبه ترجمه کړي او په طلوع افغان کې یې په اقساطو خپاره کړي دي او دا دئ تر یوې اوږدې وقفې وروسته یې د دې اثر په ژباړلو سره پر پښتو ژبه باندي یوه بله پېرزوینه هم وکړه. ما د دې کتاب متن کتلی دئ. د ژباړې د ژبې په باب مي له ښاغلي ظهير صاحب سره خپل ملاحظات شریک کړي دي خو د لغاتو په انتخاب کې مي دده د خپل حق درناوی پر ځای کړی دئ.

زه ښاغلي ډاکټر محمدصديق ظهير ته د دغه درانه اثر د ژباړلو له امله مبارکي وایم او هیله من یم چې پر (خوار کې) پښتو باندي خپله پوهه نوره هم ولوروي.

محمد معصوم هوتک

اونتاریو - کاناډا

۶- اکتوبر - ۲۰۰۸ع

يو څو خبري

ما يو څه وخت په جاپان کي تېر کړی دی او هورې مي د انجینرۍ په څانگه کي د تحصیل پر څنگ د جاپان د تاریخي او کلتوري جوړښت او همدارنگه د بېساري چټک اقتصادي او تخنیکي پرمختگ په هکله هم څه ناڅه لوستي دي. یوه موضوع چي ما ته ډېره په زړه پوري وه هغه د جاپان په دې بېساري پرمختگ کي د ژباړي رول و. کله چي جاپانيان د نولسمي پېړۍ په وروستيو کلونو کي له تقریباً درې سوه کلني انزوا څخه راووتل او د نړۍ د پرمختللي او د جاپان د وروسته پاته ساینس او تخنیک څخه خبر سول، نو په دې فکر کي سول چي څه باید وکړي.

پر وطن او قام مین جاپاني مشران له ډېرو سلاوو اومشورو وروسته دې نتیجې ته ورسېدل، چي په غرب پسې د رسېدلو او له دوی سره د رقابت کولو یوه لار دا ده چي د غرب ټول علوم ژر تر ژره جاپان ته د ترجمې له لاري راوړي. که څه هم چي د جاپان اقتصاد په هغه وخت کي دنن په شان قوي نه و بیا یې هم ډېر ځوانان خارجي هیوادونو ته د زده کړي له پاره ولېږل او هم یې د امریکې، انگلستان، فرانسې، جرمني او نورو هیوادونو څخه په لوړو امتیازاتو استادان استخدام کړل، چي جاپاني زده کوونکو ته خارجي ژبي ور زده کړي. په ډېر لږ وخت کي جاپانيان په دې وتوانېدل چي د نړۍ په ژوندیو ژبو کي ډېر زیات لیکل سوي کتابونه جاپاني ژبي ته راواړوي او له هغو څخه په گټه اخیستلو سره خپل هیواد ډېر ژر د نړۍ د پرمختللو هیوادو په ډله کي ودروي. زما په نظر، زموږ گران هیواد افغانستان هم باید د پرمختگ له پاره په دې لار کي جدي او هر اړخیزه گامونه واخلي او چي په وس یې کېږي د نړۍ له ژوندیو ژبو څخه د هر ډول کتابو و ترجمه کولو ته زور ور کړي. په ملي سویه باندي خو په دې نېک کار کي پراخ گامونه اخیستل او په دې لار کي پوره سرمایه گذاري کول د دولت له مهمو کارو څخه دي، خو هغه افغانان چي په

خارجي هیوادو کي اوسې هم په دې کار کي ډېره مرسته کولای سي. دا کتاب چي ستاسي په مخکي دې د څلورو امریکايي لیکوالو، میکایل راسکین، رابرت کورډ، جېمز میډ یورس او والټر جونز لخوا په گډه د یوه درسي کتاب په شکل په ۲۰۰۴ع کال کی د Political Science. An Introduction په نامه لیکل سوی او چاپ سوی دی چي وروسته بیا په ۲۰۰۷ کال کي له سره کتنه ورباندي سوې ده او د لسم ځل له پاره دوباره چاپ سوی دی. ما دا کتاب تلخیص او ترجمه کړی دی، په دې معنی چي هغه برخي مي ځني ایستلي دي، چي د امریکې په متحده ایالاتو پوري ډېري مختصي دي او زما په نظر به یې بنایي د افغاني زده کوونکو له پاره مفهوم اخیستنه له ستونزو ډکه وي. سره له دې هم، څرنگه چي کتاب د امریکايي زده کوونکو له پاره لیکل سوی دی، ځکه یې نو ډېر مثالونه او مسایل د امریکې په سیاسي او اجتماعي سیستم پوري اړه لري خو یقین مي دی چي د همدې مثالو او د امریکا د سیاسي، اقتصادي، اجتماعي، او کلتوري ساختمان زده کړه زموږ ځوان نسل ته هم گټوره او هم لازمي ده.

د دې معنی هیڅکله دا نه ده، چي گویا زده کوونکي باید ټول هغه نظریات چي په کتاب کي راغلي دي په پټو سترگو ومني، او دا معنی هم نه لري چي زه گویا له ټولو سره موافق یم. زما په نظر د دې کتاب د مفاهیمو، نظریاتو او مثالونو پوهه له زد کوونکو سره دا مرسته کولای سي، چي په افغاني ټولنه کي یې د مثالونو څرک وباسي او د تطبیق ساحه یې وپلټي.

د دې کتاب دیارلس فصلونه ما ترجمه او تلخیص کړي دي. ځیني فصلونه اوږده او ځیني بیا لنډ ځکه دي، لکه مخکي چي مي وویل، موضوعات یې یوازې د هغه چا له پاره مفهوم لرلای سي چي په امریکا کي یې ډېر وخت تېر کړی وي. د ځینو فصلونو په پای کي (عمده مفاهیم) تشریح سوي دي چي زده کوونکو ته اضافي معلومات ورکوي چي د زده کوونکو له پاره بې گټي نه دي.

گړانو لوستونکو ته معلومه ده، چي وپنستو ژبي ته د مسلکي اثارو ترجمه کول ستونزمن کار دی. ما ډېر زیار ایستلی دی، چي ترجمه روانه او اسانه راسي، مگر بیا هم که چېرې کومه جمله مبهمه وي، لطفاً یې یو ځل بیا ولولئ بنایي معنی یې روښانه سي. که بیا هم د جملې مفهوم روښانه نه سو نو دا زه د ځان نیمگړتیا بولم او له گړانو لوستونکو څخه هیله لرم، چي د خپلي

بزرگواری له مخي عفوہ راته وکړي.

له ښاغلي نسیم سلیمي څخه زیاته مننه کوم، چي ددې ترجمې یوه برخه یې کتلې او لازمي مشورې یې راکړي دي. زما وروڼو ډاکتر رفیق ظهیر او انجینر نادر ظهیر زموږ د هفتنه ییز چکر وهلو پر وخت د مناسبو لغاتو او اصطلاحاتو په برخه کي ډېره مرسته راسره کړېده، چي کور ودانې ورته وایم. په پای کي باید ووايم چي دا ترجمه، لږ ده که ډېره، ښه ده که بده، د محمد معصوم هوتک له مرستي پرته یې تر تاسو ښاغلو لوستونکو پوري رسول ممکن نه وه. معصوم هوتک سربېره پر دې چي همېشه یې و دې کار ته تشویق کړی يم، دا ترجمه یې، د کلمې په واقعي معنی، ټکي په ټکي لوستلې او ایدیت کړې ده. عمر دي یې ډېر، کور دې ودان او پر قلم دې برکت وي. زه تر حد زیات ځني ممنون يم، مگر نو د څه کم پنځوسو کالو اشنایي نتیجه باید همداسي وي.

په درناوي

محمد صدیق ظهیر

ویرجینیا- امریکا

نومبر ۲۰۰۸ع